

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D
Oglasi: enostopna mm vrsta
enkrat 50 para, večkrat popus

JUGOSLA

Uredništvo:

Wolfova ulica 1/A. Telefon 369.

Uprava:

Marijin trg 8. Telefon 44.

Isti se ne vračajo.

Im je priložiti znana
za odgovor.

Vladna kriza na vidiku.

Zagreb, 27. septembra. (Izv.) »Slo-
bodna Tribuna« poroča iz Beograda:
Tukaj se smatra v parlamentarnih kro-
gih za popolnoma gotovo, da vlada ta-
koj odstopi, čim se povrne ministrski
predsednik v Beograd. Za sestavo no-
ve vlade prihajata dve kombinaciji v
poštev; ali sestavi novi kabinet sedanjih

zunanji minister dr. Ninčić iz radikal-
cev in nekaterih manjših skupin, ali pa
predsednik demokratske stranke Ljuba
Davidović na širši koalicijski podlagi.
Položaj se pa lahko zelo izpremeni po
velikem zborovanju radikalne stranke
v Somboru, na katerega je zlasti po-
vabljen Stojan Protić.

Predstoležni kronski svet glede princa Gjorgia.

Beograd, 27. septembra. (Izv.) »Po-
litika« piše: Iz vladnih krogov se do-
znava, da je bila včeraj poslana prin-
cezini Jeleni in princema Arzenu in
Pavlu brzajavka, v kateri se vabijo,

naj pridejo s kraljico Marijo v Beograd.
To povabilo se spravlja z zvezo s
predstoležnim kronskim svetom, na ka-
terem se bo razpravljalo o zadevi prin-
ca Gjorgia.

Naša valuta se še izboljša.

Beograd, 27. septembra. (Izv.) V
ministrskem predsedništvu je bila vče-
raj seja načelnikov posameznih parla-
mentarnih klubov, katere so se udele-
žili Ljuba Davidović, Timotijević, dr.
Kumanudi, Gjuričić, dr. Dulibić, Droie-

nik in Lazić. Na tem sestanku je finan-
čni minister dr. Kumanudi poročal o fi-
nančnem položaju in izjavil, da upa, da
se bo naša valuta v kratkem popra-
vila. Govorilo se je tudi o zunanje-po-
litičnem položaju.

Povoljno stanje naše letine.

Beograd, 27. septembra. (Izv.) Mi-
niststvo za poljedelstvo objavlja urad-
no, da po poročilih komisije za ugotov-
vitev pravega stanja letošnje letine
npati je letos, da nikakor ne bo pomani-

kanja živil in krmil. Vojvodina bo pre-
skrbnovala vse pasivne pokrajine. Iz
naše države se bo lahko izvozilo 100
tisoč vagonov živil.

Grški kralj Konstantin odstavljen.

IZBRUH REVOLUCIONARNIH NEMIROV NA GRŠKEM. — VOJSKA
ZAHTEVALA ODSTOP KRALJA.

London, 27. septembra. (Izv.) Po po-
ročilih iz Aten so na Grškem izbruh-
nili revolucionarni nemiri. Varnost
kralja je, kakor je videti, zelo ogrože-
na. Ljudstvo zahteva, naj kralj Kon-
stantin odstopi.

Atene, 27. septembra. (Izv.) Letalo,
ki se je dvignilo nad Mitlenami, je me-
talo v mesto in po okolici proglas, v
katerem javlja poveljnik druge malo-
azijske divizije, polkovnik Konados,
da sta prejeli vojska in mornarica na-
ročilo, naj zahtevata odstop kralja
Konstantina, razpust parlamenta, se-
stavo novega kabineta in ustanove za
narodno obrambo, kakor tudi ojačenje
čet na fronti. Vse kaže, da se že tekom
današnjega dne proglasi nad Grško ob-
sedno stanje.

Beograd, 27. septembra. (Izv.) »Vre-
me« je prejelo sledečo brzajavko iz
Aten: Sklep veselih, naj se Trakija vr-
ne Turčiji je pri demobilizirajočih četah
na Mitlenah, Kiosu in v Trakiji izvalil
upore. Vojski so izjavili, da smatrajo
kralja Konstantina za odstavljene in
da smatrajo za novega vladarja pre-
stolonaslednika Jurija. Istočasno zahte-

vajo, naj se povrne Venizelos. O tem
sklepu so bile Atene obveščene s pro-
glasom nove častniške zveze, ki ima
svoj sedež na Mitlenah. Vojska sedaj
skuša pridobiti zase mornarico, ki naj
bi jo prepeljala v Atene. V Trakiji so
se spopadle demobilizirajoče in aktive
čete. Nocoj se ima vršiti kronski
svet. Pričakuje se, da se na Grškem
proglasi obredno stanje.

Beograd, 27. septembra. (Izv.) Da-
nes okrog 9. dopoldne je prejel »Novi
List« iz Aten brzajavko sledeče vsebi-
ne: »Snoči so izbruhnili v Atenah ve-
liki nemiri, pri čemer je prišlo do krvo-
litja. Kralj Konstantin je bil jutraj od-
stavljen. Za kralja je bil proglašen pre-
stolonaslednik Jurij. Odrejena je mobi-
lizacija vseh divizij. Nemiri trajajo da-
lje.« Jugoslovansko ministstvo za no-
tranje stvari je prejelo isto vest od po-
litijskega oblastva v Gjevgeliji ob gr-
ški meji s pripombo, da se še ne ve,
kaj se je zgodilo s kraljem. Kakor vse
kaže, je moral Konstantin pobegeti.

Atene, 27. septembra. (Izv.) Agen-
ce Havas poroča, da je kralj Konstan-
tin odstopil.

Orientsko vprašanje.

SEDANJE SULTAN PRIDE OB
PRESTOL.

London, 27. septembra. (Izv.) Poro-
čevalec lista »Daily Chronicle« javlja
iz Carigrada: Sultan je zelo potrpeh
odstopa svojih ministrov. Mustafa Ke-
mal paša je izrazil željo, naj se imenu-
je za zastopnika angorske vlade v Ca-
rigradu narodni veliki vezir. Na to me-
sto bo prejkone imenovan Hanid bej.
Ni nobenega dvoma, da pride dosedanji
sultan radi svojega postopanja ob pre-
stol, ako zavladajo v Carigradu kemal-
isti. Za njegovega naslednika imenu-
jejo princa Selima.

ULTIMATUM TURČIJI, DA IZPRAZI
NEUTRALNO CONO.

London, 27. septembra. (Izv.) »Ti-
mes« poročajo iz Carigrada: Angleški
vrhovni komisar Hardington je Kemal
pašo potom brezličnega brzajava za-
prosil, naj izprazni nevtralnno obmo-
rje cono tekom 48 ur po prejemu brz-
ajavke.

ZJEDINJENE DRŽAVE ODKLONILE
SODELOVANJE NA ORIENTSKI
KONFERENCI.

Washington, 27. septembra. (Izv.)
Vlada Zjedinjenih držav ameriških je
odklonila zahtevo, naj poda izjavo, ka-
ko stališče zavzame, ako bi bila povab-
ljena, naj sodeluje pri mirovni konfe-
renci glede orientjskega vprašanja.

AMERIKA ZA ZAŠČITO MORSKIH
OŽIN.

Washington, 27. septembra. (Izv.)
Državni tajnik Hughes je izjavil glede
note zaveznikov Turčiji, da se ameri-
ško stališče strinja z onimi točkami, ki
se tičejo svobode Dardanel, Marmar-

skega morja in Bospora, kakor tudi za-
ščito narodnih manjšin.

NA ORIENTSKO KONFERENCO PRI-
DETA TUDI RUSIJA IN UKRAJINA.

London, 27. septembra. (Izv.) Mini-
strstvo za zunanje stvari je prejelo
noto francoske vlade, v kateri prosi,
naj se orientjske konference udeležijo
tudi Rusija, Georgija in Ukrajina.

DRUGA INTERNACIONALA PROTI
ANGLIJI.

London, 27. septembra. (Izv.) Urad
druge internacionale priobčuje izjavo,
v kateri poudarja, da pomenjajo nove
sovražnosti v Orientu neodpustne zlo-
čine, na katerem nosi veliko krivdo an-
gleška vlada. Izjava zahteva, naj se o
tem obligatorično izreče društvo na-
rodov, ali pa naj se skliče mirovna
konferenca, h kateri naj se pozovejo
tudi Rusija, Bolgarija in Nemčija. Izja-
va obsoja vsakršen poizkus, da bi se ta
ali ona država vsilila za zaščitno
morskih ožin.

London, 27. septembra. (Izv.) Urad
druge internacionale je objavil izjavo
o položaju na bližnjem vzhodu, ki so jo
podpisali delavski voditelji Henderson,
Tomshad, Codwing in Ramsej Macho-
nald. Izjavljajo, da bi bil nezasiščen
zločin na človeštvu, ako bi prišlo do
novih sovražnosti. Angleška vlada bi
bila v tem slučaju največ za to odgo-
vorna. Resolucija zahteva, naj dru-
štvo narodov imenuje razsodišče, v
katerem naj bi imele Turčija, Rusija in
Nemčija enak vpliv kakor drugi na-
rodi.

KRIŽEV POT URADNIŠKEGA ZA- KONA.

Beograd, 27. septembra. (Izv.) Da-
nes dopoldne je pododbor zakonodaj-
nega odbora nadaljeval razpravo o
uradniškem zakonu. Danes se je začela
podrobna debata o tem zakonu, ki bo
sprejet do nedelje. Potem pride zakon-
ski načrt pred plenarno zakonodajnega
odbora.

NAČELNIK GENERALNEGA ŠTABA
PRI KRALJU ALEKSANDRU.

Beograd, 27. septembra. (Izv.) Kralj
Aleksander je včeraj sprejel načelnika
generalnega štaba generala Pešića. Ka-
kor doznava »Politika«, je general Pe-
šić poročal kralju o stanju naše vojske.

DAVIDOVIĆ O REVIZIJI
USTAVE.

Beograd, 27. septembra. (Izv.) Ci-
cvaričev »Beograjski Dnevnik« objavlja
sledečo izjavo predsednika demo-
kratske stranke Ljuba Davidovića:
»Po zagrebški Narodni Politiki ste po-
nesli vest, da sem jaz za revizijo usta-
ve. Take izjave nisem nikoli podal.
Omenjam le, da obstojajo v našem
strankinem programu nazori, ki se ne
ujemajo popolnoma z današnjo ustavo.
Sedaj dodajam, da vsled naših parla-
mentarnih razmer nam ni uspelo vsta-
viti v ustavo naša programatična na-
čela. Zagrebška resolucija ne vsebuje
nikake izjave o reviziji ustave. Mislim,
da smo mi Srbi iz bivše kraljevine Sr-
bije mnogo do tega pripomogli. Ljuba
Davidović.«

ITALJANSKI DIPLOMAT O RAZGO-
VORIH Z NINČIČEM.

Beograd, 27. septembra. (Izv.) Iz
Rima poročajo, da se je danes povrnil
iz Zeneve državni podtajnik v minist-
stvu za zunanje stvari, Tosti. V razgo-
voru z novinarji je izjavil, da je imel
v Zenevi več sestankov z zastopnikom
Jugoslavije, posebno z zunanjim mini-
strom dr. Ninčićem. Na teh konferen-
cah se je našla srednja pot za spora-
zum glede konvencij, ki je doslej oviral
popolno soglasje med obema kraljevi-
nama. Državni podtajnik Tosti bo o
teh svojih konferencah poročal na pri-
hodnji seji ministrskega sveta.

MADŽARSKÉ DAJATVE NAŠI
DRŽAVI.

Beograd, 27. septembra. (Izv.) Da-
nes dopoldne je odpotovala v Budim-
pešto posebna komisija ministrstva za
poljedelstvo pod vodstvom polkovnika
Gjulića, da prevzame živino, ki jo ima-
mo dobiti od Madžarske. Takrat dobi
naša država od Madžarske 350 konj in
1000 ovac.

Borzna poročila.

Curih, 27. septembra. Berlin 0.335,
Newyork 535.75, London 23.63, Pariz
40.80, Milan 22.875, Praga 16.75, Bu-
dimpešta 0.225, Zagreb 1.80, Bukarešta
3.25, Dunaj 0.0075, avstrijske krone
0.00875.

Praga, 27. septembra. Dunaj 0.04125,
Berlin 1.955, Rim 136.75, Budimpešta
1.225, Pariz 245.25, London 141.25,
Newyork 31.75, Curih 598.50, avstrijske
krone 0.04375, italijanske lire 184.75.

Dunaj, 27. septembra. Devize: Za-
greb 250.75—251.25, Beograd 1003—
1005, Berlin 48.35—48.65, Budimpešta
30.45—30.55, London 329.400—330.000,
Milan 3167—3184, Newyork 74.7000—
74.850, Pariz 5684—5696, Praga 2297—
2303, Sofija 429.50—430.50, Curih 13935
—13965. Valute: Ameriški dolarj 74.325
—74.652, bolgarski lev 398—402, nem-
ške marke 48.50—49.50, angleški funti
328.900—329.900, francoski franki 5625
—5655, italijanske lire 3142.50—3157.50,
dinarji 992—996, romynski lei 464—
466, švicarski franki 13850—13910, če-
škoslovaške krone 2285—2295, madžar-
ske krone 30.20—30.40.

Zagreb, 27. septembra. Devize: Du-
naj 0.0875—0.09175, Berlin 4.45—4.75,
Milan 274.50—279.50, London 288—294,
Pariz 498—506, (zaključek 502), Praga
204—208 (zaključek) 206, Svica 1224—
1241, Budimpešta 2.45—2.85, Newyork
(ček) 65.50—66.50, Bukarešta 41.25—
43.25, Varšava (izplačilo) 0.90—1. Va-
lute: Ameriški dolarji 64—66, francoski
franki 484—500, italijanske lire 271—
279, češkoslovaške krone 198.50—
206.50.

Beograd, 27. septembra. Današnja
borza je bila zaradi praznika (Krstov
dan) zatvorena.

Socializem v Jugoslaviji.

Svetovno socialistično gibanje ima dve plati: teoretično je razširjanje
socialnih idej in humanitarnega čustvovanja med sodobnim človeštvom, prak-
tično pa je ogromen boj za socialno zaščito gospodarsko zapostavljenih slojev
moderne družbe. Prvo izvršuje z vsemi sodobnimi časnarskimi in tehničnimi
pripomočki izvajana socialna propaganda potom tiska in govora, drugo pa za-
sleduje takozvan razredni boj, ki je iz temelja izpremenil gnotne in moralne
pogoje meznega razmerja med delavcem in delodajalcem.

Zelo važna pri enem in drugem pojavu pa je ugotovitev, da svetovno go-
spodarstvo od socialističnega gibanja ni imelo nobene vidne škode. Nasprotno
narodni gospodarji trde, da bi sodobni razmah tehnike, kapitalizma in gospo-
darstva brez socializma ne bil mogoč. Socializem je v svojem jedru, pa najsi
gledamo nanj tudi iz kapitalističnega stališča, zdrav pokret, proti nemu so v
načelu samo malenkostni kramarji, ki mislijo, da je stavka nekaj nemoralnega
in za gospodarstvo škodljivega.

Stavka pa pod nobenimi pogoji ni gospodarstvo škodljiva, ako se upošteva,
da tvori delavna moč najvažnejši činitelj gospodarskega življenja. Mezdni boj
skupno imenovani razredni boj je regulativ, ki od časa do časa ureja razmerje
dela do kapitala, torej razmerje človeške osebnosti do mrtve gnote. Sociali-
zem hoče, da se to razmerje bolj in bolj izpopolni v pravcu čimvečjega osvob-
ojenja človeške osebnosti in zmanjšanja kapitalističnega izkoriščanja. Res pa
je tudi na drugo stran, da izkoriščanja nikdar ne bo konec.

Socializem je torej važen činitelj in pospeševatelj gospodarskega napred-
ka v posamezni državi. Kaj pomaga rastoča kapitalizacija prirodnih bogastev,
ako nedostaja človeškega materiala, ki naj je vedno bolj sestavljenemu delov-
nemu načinu sodobnega gospodarskega in tehničnega napredka tehnično in du-
ševno dozor? Dobro je to, če se zahteva kapitalizacija Jugoslavije, torej raz-
mah domače industrije, obrti, trgovine, gospodarstva obče, še bolj pa je vzpo-
redno s tem pojavom potrebna socializacija, to se pravi prekrvanje s socia-
lističnim duhom delovnih mas, ki jih ta zgodovinski proces vedno bolj potre-
buje.

S temi vprašanji nima v svojem bistvu nobene zveze politični problem, ki
ga je nastavljal ruski boljševizem in komunizem, ki oznanjata nasilno izpreme-
bo socialnega in gospodarskega reda. Velika ruska revolucija je dokazala do-
volj in jasno tudi, da je ostvarenje socialističnih idealov, v kolikor presega
v desetletjih preizkušeno taktiko socialne zaščite potom razrednega boja, to-
rej potom meznih stavk, nemogoče. Ideali, s katerimi se oplajajo posamezniki
in družbe, so povsem nekaj drugega, kakor pa posamezne stopnje meznega
boja, socialnega izboljšavanja in duševnega napredovanja, ki ga rodi socia-
listično gibanje in delovanje.

Kratico: boljševizem in komunizem podajajo lahko izborna propagandna
sredstva in agitacijsko gradivo socialnega gibanja, nikdar pa praktične smeti
udejstvovanja socialne zaščite, kakoršno je prineslo na primer desetletna
mezdon gibanje, torej razredni boj kot tak. Poslednji je nekaj praktičnega, kar
delavstvu neizmerno koristi. Prvo pa je radi zamenjave idealov in rednih po-
gledov gospodarskega življenja, ki so vse drugi, kakor marksistični, popolnoma
onemogočijo krepkejši razvoj socializma za desetletja, ne samo v Rusiji, mar-
več po celim svetu.

Iz tega gospodarskega, moralnega in socialnega momenta moramo
obzlatovati, da se socialistično gibanje v Jugoslaviji nahaja v današnjem stanju
razcepljenosti ter popolne organizacijske anarhije. Smeri in strank že ni več
moč prešteti. Vsi so proti vsem. Znamenje, da tiče v svojih osebnih malen-
kostih do vrata in da jih ne ogrevajo veliki in nepotvorjeni socialni ideali. Taki
socialni ideali pa so nemogoči, ako se zamenjajo komunistične konfuznosti z
velikim socialnim razvojem sodobnega človeštva, s tistim namreč, ki je omo-
gočil današnje stanje delavstva in pa socialno čutenje sodobne družbe. Odkar
se je pojavil socializem v Evropi in po ostalih kontinentih, je ustvaril toliko
resnične socialne zaščite, toliko socialnega izboljšanja, da je njegova zdrava
ideja popolnoma jasna in vredna biti vodilja nadaljnjemu teženju socialno za-
postavljenih mas.

Tudi jugoslovanski socializem se bo torej moral zadržati samo na temelju
razvojnega socializma, ki vidi v razrednem boju in v meznih stavkah, bistve-
no sredstvo za dosego gnotnih in moralnih ciljev. Brez gnotnega izboljšavanja
ni duševnega napredka nižjih slojev, brez razvojnega socializma pa je vsaka
pomisel na gnotno izboljšavanje iluzorna.

Če bi to spoznanje prešinilo voditelje in mase jugoslovanskega socializma,
bi bila velika združitev našega proletarijata zadeva enega kongresa. Tedaj bi
se započela lahko doba izvršnega socialističnega pokreta nad jugoslovanskim
narodom.

Seja društva narodov.

PREDLOGI GLEDE RAZOROŽEVANJA. — UKINJENJE SOVRAŽNO-
STI V MALI AZIJI. — ZA ZJEDINJENJE VALUT DRŽAV, VČLANJE-
NIH V DRUŠTVU NARODOV.

Zeneva, 27. septembra. (Izv.) V da-
našnji plenarni seji društva narodov
so bili sprejeti vsi predlogi, ki se tičejo
razoroževanja. Grot je poročal japo-
nski zastopnik nato je predložil dr.
Nansena radi ukinjenja sovražnosti v
Mali Aziji. Na podlagi tega poročila je
seja društva narodov sklenila, naj se
dr. Nansenu poveri nadaljevanje njego-
vega dela. Posameznim državam se je

naročilo, naj ga v njegovem prizade-
vanju podpirajo. Svet društva narodov
je izročil romunski predlog glede zedi-
njenja valut držav, ki so včlanjene v
društvo narodov, finančni komisijski
Končno je seja sklenila, naj se vče-
poslanski konferenci izroči besedilo o
odločitvi plenarne seje glede nujnosti
ureditve vzhodno-grškega vprašanja.

TUDI ANGLEŽI ZA VZPOSTAVITEV
AVSTRIJE.

Zeneva, 27. septembra. (Izv.) Odgo-
vor Anglije na vprašnje glede jamstev
angleške vlade za vzpostavitev Avstri-
je je dospej danes. Odgovor je ugoden
in je razpršil zadnje skrbi glede uspe-
ha načrta, ki ga je sestavila zveza na-
rodov v svrhu vzpostavitve avstrijskega
gospodarstva. Italijanskega od-
govora še pričakujejo. Vendar je gotovo,
da bo tudi ugoden, ker se misli,
da se je zavlekel le radi tega, ker je
Italija čakala na angleški odgovor.

KONGRES ZEMLJORADNIŠKE
STRANKE.

Beograd, 27. septembra. (Izv.) Zem-
ljoradniška stranka ima svoj kongres
v dneh 27., 28. in 29. oktobra v Ban-
Luki.

PRIHOD PREDSEDNIKA PASICA.

Beograd, 27. septembra. (Izv.) Mi-
nistrski predsednik Pašić odpotuje da-
nes z orientnim ekspresnim vlakom iz
Pariza in se povrne v petek zvečer v
Beograd.

Javno pismo ministru saobraćaja.

Ivan Kosce, pom. manipulant drž. železnice je bil z obvestilom št. 2604-1-1922, po točki 4, § 72 (M. A. V.) s 16. septembrom 1922 iz službe odpuščen. Kot vzrok njegove odpustitve se navaja poleg navedenega paragrafa (dobesedno tudi: »Jer ste se na javnom mestu nedolžno vladali vrednjajući javno narodno čustvo drugih prisutnih osoba hrvatskog plemena.

Franič m. p.

Ta odpust iz službe se je izvršil ba je na predlog g. Milana Svetniča, kompententa za mesto načelnika računskoga oddelka direkcije državnih železnica v Zagrebu. Čemu so bili tozadevni akti tajni?

Ne bi se čudili, ako bi izvirali odpust omenjenega uslužbenca iz malomarnosti ali kakega drugoga pogreška v njegovi službi. Nepojmljivo čudo pa je, da je g. Ivan Kosce odpuščen vsled zasebnega razgovora s tovariši o vsesokolskem zletu v Ljubljani, in ker se je zgražal nad podlim pisanjem lista »Hrvat« o vsesokolskem zletu.

G. minister, dolžnost Vaša je, da ščitite svoje uslužbenca pred nasiljem faktorjev, ki jim je politično stališče prvo, potem pa šele službeno razmerje. Brez objektivnosti prepostavljenih bo zavladala na železnicah anarhija, ki ne bo prišla od spodaj, ampak od zgoraj, kakor smo že dostikrat povdarjali.

Zadevi bomo sledili in jo obravnavali v javnosti, dokler ne dobi prizadevni uslužbenec zadoščenja.

Sprejmite g. minister izraz našega spoštovanja.

Osrednji odbor Zveze jugoslovanskih železničarjev v Ljubljani.

K pismu pripominjamo:

Kancelist L. Mlakar se je razgovarjal v menzi državnih železnica z Ivanom Koscem o nesramnem pisanju zajedničarskega glasila »Hrvat«, glede vsesokolskih prireditelj v Ljubljani. Kosce je pri tej priliki najostreje obsojal pisavo »Hrvat«. Razgovor je čul pri isti mizi sedeči frankovec dr. Sokolič, ki je potem naznanil Kosca ravnateljstvu državnih železnica, da psuje Hrvate (kot narod) v javnih lokalih, akoravno je Kosce obsojal le pisavo lista »Hrvat«.

Vsakdo ima lahko svoje mnenje o »Hrvatu«, o Hrvatih in o Sokolstvu. Če to svoje mnenje izraža v privatnem razgovoru, ali v širši družbi, prav nič ne briga službodajalca. Ako bo kdo vsled izraženega mnenja žaljivo osebo prizadel, si lahko poišče zadoščenje pred sodiščem. Nečuvno pa je, da si ravnateljstvo drž. železnice prilasča pravico, da meče uslužbenca na cesto, ker se njegovo mnenje o Sokolstvu in o »Hrvatu« slučajno ne sklada z mnenjem raznih bloških korifej.

Navedeni slučaj je značilen dokaz, v kakšnih razmerah živimo. Če je le še količjak spoštovanja osebna svoboda državljanov, mora dobiti Kosce popolno zadoščenje za krivični ukrep ravnateljstva drž. železnice.

Po pariški konferenci o orijentskem vprašanju.

Preteklo soboto se je v Parizu končala konferenca vevsil o orijentskem vprašanju. Danes hočemo rezultate te konference samo objaviti, stališče k temu »uspehu« velike antante zavzamemo v eni prihodnjih števil.

Curzon, Poincaré in Sforza so se v soboto zedinili v orijentskem vprašanju. Angorski vladi je bila poslana nota, v kateri se poziva na udeležbo na mirovni konferenci, na kateri se bo sklenila končnoveljavna mirovna pogodba s Turčijo, Grško in ostalimi zavezniki silami. Kraj konference še ni končnoveljavno določen. V noti se sicer predlagajo Benetke, toda ne izključuje se niti drugega kraja. Na konferenci bodo sodelovali Turki, Grki, Angleži, Francozi, Japonci, Romuni, Jugoslavlani in Italijani. Na rusko zahtevo po udeležbi se ni oziralo, toda ni gotovo, da se ne bo ena ali druga država v toliki meri angažirala za Rusijo, da bo naknadno povabljen, posebno, ker brez Rusije — kakor smo že povdarili v enem naših člankov — ni mogoča definitivna rešitev orijentskega vprašanja. Za bodočo konferenco je stvorjen je gotov preludis s tem, da so zavezniški proglasili, da bodo podpirali turške zahteve po Trakiji vse do reke Marice z Drinopoljem vde. Pogoji za to zavezniško podporo je respektiranje nevturalnega pasu na obeh straneh morskih očin od strani Turkov. Bolj negotovo zveni nadaljna obljuba zaveznikov, da se bo gledalo na zavarovanje interesov Turčije in njenih sosedov. V noti je nadalje povdarjena zahteva zaveznikov, da se dardanelske ožine, Marmarsko morje in Bosporus proglašajo za svobodna morja pod kontrolo društva narodov. Narodne in verske manjšine v Turčiji se bodo postavile pod posebno obrambo. Zavezniški obljubljajo Turčiji, da se bodo potrudili doseči, da se bo grška vojska umaknila nazaj na črto,

katera se bo določila na posebni konferenci med zaveznikiškim generalni in zastopniki Kemala paša.

V drugem odstavku note obljubljajo zavezniški, da bodo podpirali prošnjo Turčije za vsprejem v društvo narodov. To so osnovni pogoji zaveznikov Turčiji, na podlagi katerih bi naj prišlo končno enkrat do rešitve orijentskega vprašanja. Skoraj ni možno misliti, da bi Kemal paša pod temi pogoji odbil udeležbo na gori omenjeni mirovni konferenci. Sicer pa je Francija že poslala k njemu Franklina Boullona, da bo vplival na angorsko vlado in skoro popolnoma gotovo je, da se mu bo posrečilo spraviti Kemal pašo k popuščanju.

V kolikor se tiče vojaške situacije v Mali Aziji, se tamkaj ni mnogo izpremenilo. Kemalova vojska se približuje angleškim postojankam pri Čanaku. Vendar pa dosedaj še ni prišlo do spopadov. Vkljub temu, da je prišlo do sestanka med angleškimi častniki s Turki, na katerem naj bi se določila meja nevturalnega pasu, Angleži stalno ojačujejo svoje tamkajšnje pozicije radi bojazni pred turškim napadom. Med obrambna sredstva Angležev spada tudi zatvoritev plovbe v morskih očinah. Po odposlanju zavezniške note Turčiji pa do kakega spopada med Turki in Angleži najbrže ne pride. Napetost v bližnjem orijentu je precej popustila in nevarnost prehoda vojaških operacij na evropska tla je morda končnoveljavno odstranjena.

Zanimivo je, da skuša poleg Rusije nveljaviti svoj glas v vprašanju bližnjega orijenta tudi Bolgarija, ki je poslala zavezniškim silam noto, v kateri zahteva avtonomijo Trakije. Bolgarski korak pa je že v naprej obsojen k brezuspešnosti, ker je predaja Trakije Turčiji po pariški konferenci toliko, kot gotova.

Vprašanje ljubljanskih kopališč.

Sportnik nam piše:

Te dni je »Slovenski narod« priobčil vrsto člankov o gospodarskih negotovostih, ki zaslužijo, da se stvarno in vestno premislijo. Posebno ugodno je vplivalo, da je članek pri vseh nanižanih vprašanjih povdarjal možnost sodelovanja in vzajemne kooperacije vseh dobro mislečih meščanov. Kot zadnje vprašanje, ki bi ga bodoči občinski svet moral reševati je članek navedel tudi ljubljansko kopališčno vprašanje. Brez ovinkov je pokazal na sanitarno zaostalost ljubljanskega mesta, kar se tiče kopališč. Ta mizerija ni toliko sramotna, kakor je škodljiva za široke sloje mestnega prebivalstva, ki so brez vsake možnosti, da zadoste elementarnim pogojem zdravega življenja. Sedaj ima Ljubljana samo eno kopališče na prostem, v Kolesju, in še to je v nevarnosti, da se bo kratkoma zatvorilo in zajezilo. Kdor pa je imel to početje priliko obiskati to slavno kopališče, je lahko videl, v kaki naravnost ostudni vodi se je naša najnežnejša mladina morala kopati. Nadrejeni funkcionarji ljubljanskega magistrata niso čutili niti toliko dolžnosti v sebi, da bi bili raz ondotnih kabin dali zbrisati neverjetno nravo propalost napisov in črtežev. Tako je kopališče izgledalo to početje v higijeni in moralnem po-

gledu! V mestu samem pa imamo le majhno in uborno kopališče s pršnimi in kadnimi kopeli, ki zadostujejo komaj eni večji ljubljanski ulici. Članek pravi, da se bo moralo v bodočem občinskem svetu tozadevno temeljito ukrepati. Take kopališčne razmere so seveda v veliko sramoto in škodo ljubljanskega prebivalstva.

Ne vemo sicer, kako si bo bodoči občinski svet zamislil sanitarno sanacijo v pogledu kopeli in ali bo imel zadostna sredstva, da bo zmogel tudi kopališčno mizerijo ljubljanskega mesta. Vprašanje sodelovanja se v tem oziru more nanašati samo na dobro voljo bodočih občinskih svetnikov. Mi bi pri tej priliki radi opozorili merodajne faktorje na drugo sodelovanje, ki bi bilo v stanu v najkrajšem času omiliti mizerijo ljubljanskih kopališč. In to sodelovanje se tiče odgovornih vladnih in občinskih činiteljev z v Ljubljani obstoječimi sportnimi klubi. — Vsak sportni klub predstavlja velike zajednice ljudi od 500—1000 oseb. Ti klubi streme z vsemi silami, da bi si zgradili moderna kopališča, kjer bi lahko gojili vodni sport. Ako bi tem društvenim upravam šla ljubljanska občina ter državne oblasti na roko in bi jim hoteli pomagati pri nakupu prostora ob Ljubljani, tedaj smo uverjeni, da bi Ljubljana v najkrajšem času dobila kopališča z vsemi

potrebnimi napravami vred. Na ta način bi ljubljanska občina zamahnila po dveh muhah naenkrat: na eni strani bi podpirala sport, v čemur bi že lahko sledila drugim občinam naše in drugih naprednih držav, na drugi strani bi pa prebivalstvu dala kopališča, ki jih z lastnimi sredstvi v dolednem času zanesljivo ne bo zgradila. Seveda bi bilo za to potrebna kaka zemljišna žrtva na obali Ljubljane. Toda če tudi taka žrtva ne bi bila mogoča, da bi se vsaj klubom prodale primerne parcele po dnevnici ceni ter da bi se vsaj pokazala dobrohotnost in razumevanje pri kompetentnih občinskih činiteljih. Navadno pa dajejo rezke odgovore ter apriorna odklanjanja, pozabljajoč pri tem, da se s tem zadržuje razvoj vodnega sporta

v Ljubljani, ki je doslej še vsakemu mestu bil v ponos in korist. Večji klubi bi lahko pritegnili v svoje kopališče do 1000 oseb. Na ta način bi se ljubljanska kopališčna mizerija na mah omilila. Če merodajne oblasti nimajo pravega razumevanja za ostale panoge sportne in telesne vzgoje, naj naklonijo svojo podporo vsaj vodnemu, ki je gotovo nedolžen in vsekakor zdravstvena sila prvega reda. — Ako bi slovenske občine sploh zavzele stališče dobrohotnega uvaževanja in podpiranja vodnosportnih zahtev naših klubov, tedaj smo uverjeni, da bi se naše sanitarne prilike in tudi proračunska bremena, ki se tičejo naprave kopališč znatno zmanjšala. Mesta pa bi mogla s čim dičiti!

Politične vesti

Volitve v skupščino.

Začetkom oktobra je pričakovati vladno krizo. Kakor hitro se razčisti položaj v demokratskem klubu in se reši načelni spor med Davidovičem in Pribevičevim poda vlada svojo demisijsko. Vsi politični krogi so uverjeni, da ima Davidovič večino za seboj. Sestava novega kabineta bo poverjena Davidoviču, ki izvede nove volitve v skupščino in pripravi vse potrebno za revizijo ustave. Sicer se trudi Pribevičeva skupina na vse načine, da zavleče razpis novih volitev. To pa predvsem zato, ker se boji, da pri volitvah propade in izgubi v novi skupščini vsak politični vpliv. Vendar, kakor dobro informirani krogi trdijo, se namere Pribevičeva ne bodo posrečile. Tudi Pašić prihaja do prepričanja, da so današnje razmere nevzdržne in da je edin izhod iz zamotane politične situacije, razpis novih volitev.

Razsulo demokratske stranke.

Dr. Kukovec pozivlja v »Taboru« »Slovenski narod«, da utemelji očitke o katastrofalni politiki mladov in JDS. »Slov. narod« odgovarja na poziv:

»Kar se tiče poziva, naj naš list utemelji očitjanje katastrofalnosti politike dr. Kukovca« smo mnenja — in s tem mnenjem soglašajo gotovo štiri petine napredne naše javnosti —, da posebne utemeljitve v tem pogledu ni potreba, ker kažejo katastrofalnost dr. Kukovečeve politike že same posledice

te politike — popolno razsulo demokratske stranke. Ali politika, ki zaključuje s tako usodnim neuspehom, da se izrazimo evfemistično, ni katastrofalna? Roko na srce, pa odgovorite po svoji vesti!

Uverjeni smo, da s to svojo konstatacijo »Slov. narod« še ni prepričal demokratskih mladov, da niso »sol Jugoslavije« in da nimajo »množice slovenskega ljudstva« za seboj. Nasprotno. Mladini so prepričani, da slovenska mati še ni rodila večjega politika, kot je n. pr. dr. Gregor Žerjav in da ni silnejše politične reprezentance v Sloveniji, kot so gospodje okrog »Jutra«. Je že tako!

Plačaj, če ne . . .

Pri »Napreju« ne poznajo špasa. Kdor trčno ne plačuje strankinih prispevkov, je izključen iz socialno-demokratskih vrst. Tako so prenehali biti člani socialistične stranke v Jugoslaviji poslanci Golouh, Kopač, Tokan in Kisovar, ter vsi somišljeniki okoli mariborske »Enakosti« in ljubljanske »Zarje«, ker niso dali od svojih dohodkov stranki tistega, kar je strankino. V socialno-demokratski stranki ostanejo samo še trije poslanci in uredniki »Napreja«. Gorje, če pridejo še ti v plačilne težkoče! Vsi bodo izključeni! Marsikdo si bo mislil, da naše poročilo ni točno! Prav točno je! Kar smo napisali, je objavljeno v glasilu SSJ »Napreju«, v števi 218, na strani 4, v letu 1922 po Kristusu.

Gospodarstvo

Jugoslov. pomorsko plovstvo.

Eden najvažnejših predpogojev za uspešen razvoj našega narodnega gospodarstva je zgraditev razširjenega, vsem potrebam našega prometa odgovarjajočega plovstva, tako po Donavi in drugih celinskih vodah naše države, kakor tudi po morju. To tem bolj, ker je pripadalo naši državi po mirovnih pogodbah okrog 600 km morske obale.

Vsa ta jugoslovanska obala pa je žalibog zelo revna na prikladnih pristaniščih. Poleg tega naše Primorje nima nikake dobre zveze z zaledjem. Kakor je znano, predvojna Srbija ni mogla vsled političnih razmer dobiti dostopa do morja, vsled česar sedaj v naši državi nimamo sploh nobene sposobne železniške zveze z morjem.

Temu se namerava od pomoči z izgradbo jadranske železnice, pri kateri bo udeležen tudi ameriški kapital proti gotovim koncesijam. Naše brodogradje je še zelo majhno. Kot nasledstvena država ima Jugoslavija pravico do dela tonaže bivše Avstrije. Toda pri tem vprašanju je imela tudi Italija svoje prste vmes, ki je z velikimi skrbmi gledala na svojo sosedo na Jadranskem morju, katera bi ji mogla s časom postati nevarna tekmovalka. Med obema državama so se vršila o tem vprašanju dolgotrajna pogajanja, katerih končni uspeh je bil ta, da je dobila naša država one plovne družbe, katerih večina akcij je bila ob sklepu, miru v rokah jugoslovanskih državljanov. Tedaj se je tudi ustanovila stalna komisija, v svrhu rešitve vprašanja povračila trgovskih ladij; ta komisija pa svojega dela do sedaj še ni dovršila.

Po letu 1920 sklenjenem dogovoru je dobila naša država 119.000 reg. ton; po dogovoru, ki je bil sklenjen v Spa, dobi tudi nadomestila za osem med vojno izgubljenih ladij in za potopljene hrvatske brodogradje. Na ta način dobi še 31.000 reg. ton.

Sedaj imamo v državi pet večjih brogarskih družb, od katerih ima »Dobrovačka paroplovdba« 13 ladij z 26 tisoč tonami, »Ivo Radčić, akc. d. ladij z 24.000 tonami, »Oceanija« akc. d. 13 ladij z 28.500 tonami, »Ugarsko-Hrvatsko društvo na Sušaku« 3 ladje z 4000 tonami in »Jadranska plovdba«, akc. d. na Sušaku z 28.000 tonami. Dve brogarski družbi, akc. družba »Vesna« v Bakru in »Transatlantik, akc. d.« v Beogradu pa sta v fazi ustanovitve. »Vesna« prevzame linije prejšnje Jadranske družbe in bo vozila v Italijo, Francijo, Španijo in Severno Afriko.

Med jugoslovanskimi pristanišči sta sedaj najvažnejši Split in Šibenik, kajti luka Baroš, ki ima edina normalnosledno železniško zvezo z hrvatskim zaledjem in iz katere je vozila tudi United American Lines, je še vedno zasedena po Italijanih. Svoj čas se je govorilo, da si bo zgradila Jugoslavija v Martiniški lastno veliko, moderno pristanišče.

Oddaja sekanja in izdelovanja drv. V pisarni intendature IV. Armijske oblasti v Zagrebu, Jezuitski trg 4, se sklene dne 5. oktobra t. l. ob 11. uri dopoldne direktna pogodba za sekanje in izdelovanje drv v državnem gozdu na Kiku jugozapadno od Ljeskovca na Plitviških jezerih. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Naš izvoz v poedine države. Po podatkih, ki jih je zbrala direkcija statistike zunanje trgovine, je naša država v prvi polovici letošnjega leta izvažala v sledeče države:

	vrednost v dinarjih	v %
v Italijo	473.316.262	29.13
» Avstrijo	411.793.434	24.24
» Nemčijo	141.495.663	8.67
» Švico	133.763.666	8.20
» Čehoslov.	104.367.538	6.40
» Francijo	86.167.629	5.28
» Grško	74.167.255	4.54
» Madžarsko	71.136.732	4.36
» Anglijo	38.776.975	2.38
» Reko	24.721.611	1.51
» zas. kraje po Ital.	13.541.422	0.83
v Turčijo	8.805.442	0.54
» Egipt	7.590.164	0.46
» Bolgarijo	6.514.495	0.40
» Zj. dr. Sev. Am.	5.158.442	0.32

Popolen zastoj uvoza. Generalni inspektorat ministrstva financ že tri tedne pripravlja novo odredbo za promet z devizami in valutami. V tem času pa so smeli devizni odbori pri Narodni banki in njenih podružnicah izdajati le v izjemnih primerih odobrenja. Ta prehodna odredba je veljala do všteteja 20. septembra. Že ta odredba je skoro onemogočala uvoz. Sedaj pa je že tri tedne, kar je prenehala veljavna prehodna odredba, nove odredbe pa še vedno ni, tako da je preprečen sploh vsak uvoz. Trgovina, industrija in obrt so od nove odredbe pričakovali olajšanje neznosnega stanja, ki ga je povzročila prehodna odredba, namesto tega se je zadnje tri dni položaj še do skrajnosti poslabšal. Blago sicer prihaja dan na dan k carinarnicam, toda se ne more oddajati strankam. Trgovi-

na, obrt in industrija ne morejo kriti najnujnejših potreb. Nagli pokvari podvrženo blago se kvari. Ležarina bo povzročila velikanske stroške, kar bo blago podražilo in doneslo nov prispevek k draginji. Umevno je, da vlada v gospodarskih krogih silno razburjenje. Industrijam preti nevarnost, da bodo radi nedostatka materialij morale prekiniti obratovanje, delavstvu pa grozi, da postane brezposelno. Vzpričo tega položaja sta trgovska in obrtniška zbornica ter zveza industrijev »brzo« javno intervenirali, da se nevzdržnemu stanju takoj odpomore.

Nevarnost zopetne prepovedi izvoza otrob. Poljedelsko ministrstvo je naprosilo ministrstvo trgovine, da opozori vse mline in mlinске zadruge, da ne navijejo cen otrobov s forisiranim izvozom. Ker je letošnja letina za žitvalsko krmo zelo neugodna, grozi poljedelski minister, da bo v slučaju nadaljnega naraščanja cen za otrobe prisiljen, prepovedati v zmislu pooblastila zakona o izvozu in izvoznih carinah nadaljni izvoz otrob.

Izvažanje dinarjev v obmejnem prometu. Ker se zlasti v obmejnem prometu izvozijo zelo velike vsote dinarjev, posebno v Avstrijo, je zaprosil generalni inspektorat finančnega ministrstva notranje ministrstvo, da izdaja v bodoče samo take potne listine, v katerih bodo carinarnice pri vsakokratnem prekoračenju meje vpisale vsoto dinarjev, ki jo ima potnik pri sebi. Potem bo smel vsak potnik mesečno izvoziti samo 3000 dinarjev, kar bo razvidno iz njegove potne listine.

Uvoz in izvoz premoga. Po statistiki je naša država l. 1921 uvozila 101.553 ton premoga v vrednosti 48 milijonov 462.750 din., največ iz Angleške. Izvozila pa je v istem času 41.511 ton v vrednosti 6.408.470. V teh številkah pa ni uračunjen premog, ki ga je dobila naša država iz pečujskih rudnikov od Madžarske, ker gredo te dajatve na račun vojne odškodnine, kakot tudi ne premog, ki ga je izvozil brogarski sindikat za preskrbo svojih ladij v Donavi izven meja naše države.

Izvoz lesa iz naše države je vedno živahnejši. Mnogo našega lesa gre preko Reke v Italijo, Malto, Grčijo in Afriko. Leta 1921 se je izvozilo iz naše države preko Reke 22.381 metrskih centov v Italijo. Letos se je izvozilo v prvih štirih mesecih v Italijo 75.000 ton lesa. Lesna trgovina z Nemčijo je ponehala vsled padca marke. Tem živahnemu pa se eksportira v Francijo. Cene drvam za kurjavo v državi rapidno rastejo, čemur skušajo odpomoci s tem, da uvažajo drva za kurjavo v velikih množinah iz Romunske, za kar da naše prometno ministrstvo dnevno več sto vagonov romunskega lesnega izvoznika jem na razpolago. — Italija povprašuje v prvi vrsti po naši bukvi; zelo veliko pa je tudi povpraševanje po hrastu.

Uvoz preko Soluna v našo državo. Grške carinske oblasti zahtevajo, da morajo imeti konosementi za blago, ki gre v Jugoslavijo, mesto dosedanje oznake »Transit« oznako »Transit pour la Serbie«, ker se sicer blago ne bo pustilo čez mejo, čeprav bo carina plačana. To radi tega, ker špekulirajo nekateri trgovci na ta način, da blago, ki ga v Solunu lažje prodajo, odtegnejo iz tranzita in ga prodajo v Solunu ter na ta način obično oškodujejo grški konzorcij za prodajo deviz.

Padanje cen svinjam. V Volvodini cene svinjam padajo. V Vukovaru je bila živa teža po 60—62 K, v Vinkovcih 60, v Novem Sadu 64—68, v Vitrovihi 58—62. Kljub temu pa so cene masti vedno iste. Radovedni smo, kdaj bodo tudi te prišlele pot navzdol.

Koruzna žetev na Sedmograškem. Vsled velike suše je izpadla žetev koruze na Sedmograškem skrajno slabo.

Jugoslovansko-poljska trgovska pogodba. Med našo državo in Poljsko se bodo vodila v kratkem pogajanja za sklenitev trgovske pogodbe. V ta namen odpotuje te dni naša delegacija v Varšavo.

Prošnje za devize in valute. Generalni inspektorat je z odlokom J. br. 16.038 z dne 25. septembra 1922 odborom za promet z devizami in valutami pri Narodni banki naročil, da do všteteja 30. septembra 1922 rešujejo prošnje, pri katerih je rok plačila do konca tega meseca, kakor tudi za dospelo robo, ki je bila naročena pred drugim septembrom.

Jadranska železnica. Bančna skupina Bleer je že odposlala svojega delegata, ki bo vodil pripravljajna dela za zidanje jadranske železnice, v Jugoslavijo. Za to železnico se bo porabilo 10 milijonov dolarjev.

Dnevne vesti.

— **Skrb za politične preganjance.** V Selcih nad Škofjo Loko opravlja službo poštarja Rudolf Murmayr, ki je bil radi srbofilstva in veleizdaje od avstrijskih oblasti vržen v garnizionsko ječo v Grazu, kjer je vsled nezmožnosti postal za delo nesposoben. Omenjeni preganjanec že leto dni prosi na podlagi zakona za povračilo škode civilnim internancem za odškodnino in brezplačno zdravljenje, toda vedno brez uspeha. Dolžnost države je, da vsaj nekoliko olajša bedo onih, ki so trpeli zaradi, kakor so to storile vse druge države.

— **Nov izum domačina.** Gospod A. Kariž je izumil zapah, ki je potom govora številčnega sistema izdelan v svojem mehanizmu s tako preciznostjo, da je uhod v stanovanje zatvorjeno s takim zapahom, mogoč edino lastniku domačina, ker se ga zapira in odpira pri navadnih vratih na 24.576, pri blaženih pa na nad 1 milijon načinov. — Uporabljiv je za vsaka vrata, predale, omare, blaginje itd. Želeli bi bilo, da ta, v času vednih vlomov in tatvin prepreči izum kaka domača tvrda odkup, da ne pride v roke tujcem, ki se že za odkup interesirajo, zlasti, ker je izum za zelo nizko ceno na prodaj. Vsa potrebna pojasnila daje iz prijaznosti gosp. Fran Zabrič, Deželno sodišče, Ljubljana.

— **Gospod dr. Zorán Jošt** se je namreč kot praktični zdravnik v trgu Zalec kjer ordinira v Kodretovi hiši številka 26, 1. nadstropje.

— **Kaj pa pri nas?** Mestna občina v Rovnem Sadu bo prodala nad 600 orav občinjske zemlje. Denar bo podan na razpolago uradnikom, v svrhu zidave malih stanovanj. — Kaj pa pri nas? — **Zatvoritev planinske koč.** Spodnja kočica na Golici se je 28. tek. meseca zaprla. Gornja (Kadilnikova kočica) ostane še nekaj časa odprta nakar se planinci opozarjajo.

— **Ožji akcijski odbor za gradnjo železnice Kočevje—Brod Moravice** v Kočevju priredi v nedeljo 1. oktobra 1. ob 10. uri veliko manifestacijsko zborovanje, k kateremu vabimo vse prijatelje in interese naše trase. — Znanji gostje naj pridejo v Kočevje v soboto 30. septembra zvečer, da se morejo drugi dan jutraj odpeljati z avtomobilom in vozovi, ki so jih dali odobro brezplačno na razpolago naši soborščani in drugi, na Brod pri Kulpi, kjer bo med potjo razlagal traso njen izvršitelj na podlagi izgotovljenih načrtov g. ing. dr. Musil. Vsakomur bo dana prilika, pogledati si tudi konkurenčno traso. — Da moremo preskrbeti prenočišča in drugo, je prijave pošiljati na gorenji naslov do 29. septembra t. l. — **Hočemo, da najširša javnost spozna naše do danes tako malo poznane kraje** — zlasti kulpsko dolino, ki se po svoji lepoti lahko kosa z najlepšimi kraji Slovenije.

— **Iz centralne akademске menze u Zagrebu.** Odbor Centralne akad. menze u Zagrebu daje studentima visokih škola Zagreba na znanje, da se otvorene menze odgadjaju na 16. oktobra o. g. t. s razloga, što je prema dobitvenim informacijama Financijski odbor Narodne Skupščine po Pokrajinskoj upravi za Hrv. i Slav. predloženu svotu od pet milijuna kruna za Central. akad. menzu u Zagrebu iz proračuna brisao, a po Pokrajinskoj upravi, rektoratima visokih škola u Zagrebu i po ovom odboru poduzeti koraci, da se potrebni iznos drugim načinom osigura, nalaze se još u tečaju. — Toga radi moći će od 16. oktobra o. g. dobiti prethodno opskrbu (objed i večeru) u Central. akad. menzi samo oni studenti visokih škola, koji unapred plate potpunu opskrbu taksu, koja će iznašati dnevno oko 55 do 60 K pošto se pogodovne cijene za sada davati ne mogu. Primjećuje se, da će se i ta taksa od vremena do vremena određivati prema tržišnim cijenama. — Oni studenti, koji reflektiraju na opskrbu u Central. akad. menzi, plaćat će potpunu opskrbu takse imati se bilo pismeno ili usmeno prijaviti odboru najkasnije do 10. oktobra o. g. Podjednako se doznajuje studentima, da na počam od 1. oktobra o. g. radi potpuna režijskih troškova ustanovljene takse za stanovanja u Dječjim domovima lica 83 i Vojarna vojvode Putnika sa 200, 150 i 100 K. Besplatna se mjesta podjeljivati ne mogu.

— **Jadranska Straža.** S 1. oktobra bo začel izhajati v Splitu nov list z imenom »Jadranska Straža«. List bo služil pomorskim interesom.

— **Rezervni, penzionirani in izstopni** Castnik se opozarjajo, da se strogo drže predpisov o prijavljanju. Vsak Castnik se mora prijaviti Komandi Voj. Obr., kjer biva in ji sporočiti vsako izmenjavo. Pri odsotnosti preko 30 dni morajo to javiti pristojnemu občinskemu uradu in onemu obč. uradu, kjer začasno biva; pri bivanju v inozemstvu pa pri najbližjem našem konzulatu. Kdor bi se teh predpisov ne držal, pa bi se ga v slučaj potrebe ne moglo paziti, bo disciplinarno kaznovan, v ko-

likor to ne bi bilo kaznjivo po voj. kaz. zakonu.

— **Prijava konj, voz etc.** Po členu 72 zak. o ustroju vojske mora vsak lastnik konj, goveda, voz, avtomobilov in drugih vozil iste prijavit pristojni občini, kakor tudi vse zadevne izpremembe. Opozarjamo na to naše čitatele, da se izognejo neželjenim posledicam opustitve.

— **Potniki v Italijo** se opozarjajo, naj si preskrbe predpisana viza italijanskega zastopstva, ker imajo tam sicer neprilike.

— **Za novega atašeya** pri našem budimpeštanskem poslanstvu je imenovan generalni štabni polkovnik Živko Stanislavjevič.

— **Nov naslov našega konzulata v Chicagu.** Naš generalni konzulat v Chicagu ima sedaj sledeči naslov: 936 North Michigan Avenue Chicago Ill.

— **Izdajanje vizov za Ameriko** — omejeno. Ameriški konzulat v Zagrebu je izdal za viza številke, ki segajo do oktobra. Kdor nima številke, ne more dobiti vizuma, izvezemši one, ki so prišli iz Amerike in se vrnejo tekom šestih mesecev nazaj. Vsi drugi pa morajo čakati do julija prihodnjega leta. Eventuelne olajšave se bodo objavile do konca oktobra.

— **Tiskarski škrat** se je včeraj oglašil pri našem listu in nam povzročil v notici »teško je obolet g. Vrhovec« ne-ljubo pomoto. Imenovani gospod se nahaja vsled kapi, ki ga je zadela, v deželni bolnici in ne v bližini, kakor je bilo pomotoma postavljeno.

— **Pogranične čete odpravljene.** Kakor znano, so doslej izvrševale obmejno službo vojaške čete, v prvi vrsti vojaki Vranglove armade. Proti temu je že davno protestiralo poslansko vnanodni skupščini in zahtevalo odpravo pograničnih čet ter vršenje obmejne službe po finančnih stražnikih. Edino radikalna stranka se je zoperstavljala in dolgo zavlačevala rešitev tega vprašanja. Po zadnji odredbi vojnega ministarstva se imajo končno vendarle pogranične čete ukiniti ter nadomestiti s finančnimi kontrolnimi organi, kar se bo izvršilo v najkrajšem času.

— **Nov radikalni list.** »Dalmatinski radikal« s polmesečno prilogo »Selo« prične izhajati v Šibeniku 1. oktobra začasno samo v torkih, četrtkih in sobotah. Program lista je delovanje na političnem, prosvetnem in ekonomskem polju ter se bo pečal zlasti z razmerami severne in srednje Dalmacije.

— **Nesreča.** V Panovcih je posestnikov sin Stanko Topolnik na dvorišču padel in si zlomil desno nogo.

— **Utopljenka.** Dne 23. t. m. so potegnili iz potoka Mlinšce Ano Grašek. Pokojnica je bila zelo udana pijači. Kako je zašla v vodo, se ne ve.

— **Cerkvena tatvina.** Neznani storilci so vlomili v cerkev v Kukuljanovcu in odnesli dragocenosti za preko 100.000 dinarjev.

— **Ker ni dobil pijače,** je zabodel Stefan Vogler iz Murskih Crncev gostilničarjevega sina Josipa Pečica iz Satahovec. Nevarno ranjenega Pečiča, ki ima štiri rane na vratu, so oddali v bolnico.

— **Smola kandidata smrti.** Brezposelni natakard Rudolf Cesca, star 43 let, stanujoč v petem nadstropju hiše štev. 13 v ulici Giuseppe Vidali v Trstu, se je pred par dnevi pripravljal močno vinjen domov. Nekaj časa se je pogovarjal z očetom in s sosedo; potem pa je pozdravil vse skupaj in se nato vrzel skozi okno. Slučaj je hotel, da so stanovalci četrtega nadstropja na gosto raztegnili od enega do drugega okna vrvi in žico za sušenje perila. In ravno na teh vrveh je obvisel natakard, toda ne dolgo, vrvi so se utrgale in on je končno obležal na balkonu tretjega nadstropja. Pri padcu je zadobil na glavi lahko poškodbo. Oddali so ga v bolnico, toda zdravniki so mnenja, da bo v nekaj dneh že zopet lahko poskušal skoke iz petega nadstropja.

— **Požar.** V Strišču pri Ptuju je pretečeni teden izbruhnil požar v poslopju »Mizarske zadruge«, ki je bilo naenkrat vse v plamenu. Uničeno je mnogo lesa in vsi stroji, tako da znaša škoda nad dva milijona kron. Kako je nastal ogenj, se še ne ve.

Ljubljana.

— **Javen železničarski shod!** Zveza jugoslovanskih železničarjev sklicuje za četrtek, dne 28. t. m. ob 19.30 javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma s sledečim dnevnim redom: Poročilo o stanju železničarske pragmatike in o draginskih dokladah. Osrednji odbor ZJZ.

— **Trgatev.** Kakor smo včeraj poročali prireditel tuk. kraj. organizacija NSS za Dvorski okraj v nedeljo 1. okt. ob 5. uri popoldne v filharmonični dvorani veliko popoldne trgatev. Na sporedu je med drugim tudi pete članov »Brat-

stva«, godba, ples itd. Plesne točke bo vodil ravnikar iz Pariza došli diplomirani plesni prof. gospod Rodriquez de Bouvier. Torej za zabavo bo dovoljno preskrbljeno. V nedeljo vsi v Filharmoniji. — Odbor.

— **Cercle français** začne 2. oktobra s svojimi rednimi kurzi na realni gimnaziji, Beethovnova ulica 7 v pritličju. I. kurz bo ob ponedeljkih in sredo od 6. do 8. ure, II. kurz ob torkih in petkih od 6. do 7. ure (poučuje prof. dr. Novak) in III. kurz (konverzacija in slovstvo) ob četrtkih in sobotah od 6. do 7. ure (poučuje rojena Francozinja gospa Jerasova). — Clannarina letos 5 dinarjev mesečno. Poleg tega odvarja Cercle français letos prvič, specialni tečaj za mladino od 8. do 12. leta. Učiteljica, rodom Francozinja, ki je imela doslej že odlične uspehe pri pouku mladine, bo vodila pouk v teh kurzi, ki bodo obsegali le po 8 do 10 obiskovalcev. Število teh kurzov (po 2 tedenski uri) se bo ravnalo po številu prijav. Clannarina za te mladinske kurze bo znašala 40 dinarjev mesečno. Prijave za redne in za mladinske kurze sprejema šolski sluga g. Gril, Beethovnova ulica 7, pritličje in daje tudi podrobna pojasnila. Člani imajo brezplačno na razpolago knjižnico najmodernejših francoskih del.

— **Zveza ruskega dijaštva** v Ljubljani priredi v nedeljo 1. oktobra ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma plesni večer. V odmorih doživi občinstvo marsikatero presenečenje. Glavna točka bo volitev kraljice večera, ki se vrši ob 24. uri na podlagi splošnega direktnega, tajnega in enakega volilnega prava z glasovnicami, ki jih dolo obiskovalci obnemem z vstopnico. Izvoljena kraljica dobi darilo, ki bo poprej razstavljeno v eni ljubljanskih trgovin. Istočasno se vrši v areni Narodnega doma velik kabaretni večer. Na sporedu so najboljše točke gledališča »Deveta dežela«, znani zbor bratov Zajcev, pojoče slike z novimi kupleti, enodeljank, romance in mnogo drugega. Dobiček bo v korist bednih ruskih dijakov. Občinstvo naj fim s posetom pokaže svojo naklonjenost.

— **Amerikanska mast.** Več ljubljanskih trgovcev je dobilo mast iz Amerike, ki jo prodajajo po 130 kron kg.

— **Brezsrčnost.** Na sportni prostor S. K. Iirije v Sp. Šiški prihaja večkrat ob popoldnevih neki znan nadut nemškutarski petelin R., si prinaša v vreči macke ter jih napol obstreline pušča svojem psu v nadaljno dresuro. Kadar se mu zdi dovolj muk in cviljenja, pomaga buršak ubogim živalim s puškino cevjo do konca. Ljudje, ki to gledajo, se zgražajo nad brezsrčnim početjem omenjenega gospoda, katerega naj uprava igrišča kratkoma pre-pove vstop.

— **Tragična smrt.** Pretečeni ponedeljek so prepeljali z rešilnim vozom v ljubljansko bolnico čez 60 let starega moža, ki so ga naložili v Sp. Šiški. Mož je imel prebito lobanjo in se je nahajal v popolni nezavesti. Drugi dan je umrl. Sumi se, da gre tu za umor.

— **Ptiček** v kletki. Včeraj jutraj je policija aretirala 22 let starega vagabunda Ivana Kociperja, ki je na kolodvoru v Zalogu vlomil v vagon in pokradel obleke in perila za približno 20.000 kron.

— **Tatovom je vse dobro.** Iz poljske širame posestnika Petra Štepiča v Sp. Šiški sta bili ukradeni dve železni brani, vredni 3000 kron.

— **Pobeg iz zaporov.** Iz jetnišnice dež. sodišča v Ljubljani je pobegnil 27 let stari brivec Ivič Filip, rodom iz Splita, ki je bil radi hudodelstva umora obsojen na 12 let težke ječe.

— **Nenavaden ribički plen.** Pred par dnevi je neki ribič lovil ob Gruberjevem kanalu ribe. Pri tem pa je vjel na trnek — ne ribo, ampak — človeško truplo. Policija je ugotovila, da je truplo fotografa Rudolfa Marna, ki se pogreša že dalj časa.

— **Policijske vesti.** Dne 14. t. m. je pri izstopu iz vlaka 913 v Ljubljani na glavnem kolodvoru neki vojak razbil šipo pri stranišnih vratih osebnega voza št. 18613. Sprevedniku, ki je zahteval od njega povrnitev škode, je odgovoril, naj plača šipo državi in pobegnil. — Ko se je posestnik Hude Ignacij vračal iz Amerike na Dolenjsko v Mirnopeč, mu je dne 23. t. m. v vlaku od Postojne do Ljubljane izginil ročni kovček iz rumenega usnja, v katerem je imel raznih vrednosti za 120 dolarjev. — Dne 15. t. m. zvečer je bilo iz nezaklenjene veže trgovcu Ivanu Levstku iz Rakeka ukradeno kolo z znakom »Tri-buna«, vredno približno 5000 kron. — Ko se je dne 16. t. m. zvečer gozdni adjunkt Grošelj iz Namršljaja-Zelmlje ustavlil z vozom pred gostilno mesarja Alojzija Javornika v Laniščah in se po opravilu za nekaj časa odstranil, mu je neznan uzmovnik ukradel z voza en zavoj z vsebino 14 parov črnih rokavic in 1 in pol metra črnega klota v skupni vrednosti 2420 kron. — Neka okoli 50 let stara Micka, srednje velikosti, stanujoča nekje v Šiški — po potrebi tudi beratica in kvartarica — je bila zoplenena kot poljska delavka pri posestnici Mariji Pirc v Tunjski maki št. 7, ka-

tero je dne 2. m. m. zaprosila, da ji posodi obleko, češ, da gre k maši. Pirčeva ji je ugodila in ji dala vso obleko in še dežnik povrhu. Micka pa se z izposojenim blagom ni več vrnila. Pirčeva ima škodo nad 2000 kron.

Maribor.

Mariborska porota. Pretečeni tork sta se zagovarjala pred tukajšnjim porotnim sodiščem 25 letna Marija Fortmüllerjeva in njen ljubimec Peter Zemljič. V noči od 23. na 24. marca l. 1921 je bil v Ščavnici pri Sv. Ani v Slov. goricah umorjen mož imenovan Marije, posestnik Anton Fortmüller. Osumljena sta bila njegova žena in njen ljubimec Zemljič. Pričela se je obširna preiskava, ki pa je bila vsled pomanjkanja dokazov ustavljena. Ko se je pozneje preiskava zopet pričela, je Fortmüllerjeva obdolžila umora svoja brata in še par drugih oseb. Zaslišanih je bilo mnogo prič, ki pa so vse izpovedale zelo obtežljivo za obdolženca, ki sta trdovratno tajila svoje dejanje. Po kratkem posvetu porotnikov sta bila Peter Zemljič in Marija Fortmüller obsojena na smrt na vešilih, drugi obdolženca pa so bili oproščeni. S to obsodbo je zaključeno mariborsko porotno zasedanje.

Celje.

Ljudsko vsenčilšče v Celju. V ponedeljek zvečer je nadaljeval in končal g. Miklič svoje zanimivo predavanje o temi »Zalostna statistika pijančevanja v Jugoslaviji in reforma alkoholnega gospodarstva«. Obe predavanji sta bili vseskozi zanimivi, le obisk ni bil posebno dovoljen. Posebno med delavstvom bi bilo želeli, da se zbudi po agitaciji raznih del. društev večje zanimanje za taka koristna predavanja.

Poslopje otroškega vrtca v Gaberju je še vedno zasedeno po stražnem oddelku. Občinski svet mestne občine je že parkrat sklenil in zahteval izpraznitev, toda brez uspeha. Poslopje otroškega vrtca stoji na teritoriji mestne občine in je ta vrtec namenjen otrokom iz Gaberja, straža pa, ki je v njem naseljena, okoliški občini, ki bi morala preskrbeti straži čimprej druge prostore, da se lahko to poslopje izprazni in ustanovi prepotrebni vrtec za otroke iz Gaberja.

Novo tvorniško poslopje na Lavi zida lastnik tvornice »Cinal« g. Kirbiš. Kostanj, ki je letos bogato obrodil po naših krajih, se je pojavil na celjskem trgu, liter po 16 K.

Poročil se je v soboto 23. t. m. v Petrovčah podravatelji podružnice ljubljanske kreditne banke v Celju g. A. Kunej z hčerko veleindustrija Majdiča v Celju, gospodično Rušo Majdičev.

Izstopil je, kakor šujemo, iz kluba obč. odbornikov SSJ v celjski okoliški občini, obč. odbornik, tiskarnar g. Martinčič.

Cena kurjavi se je v Celju od 1. septembra zopet močno dvignila. Črni premog stane 100 kg 152 K, ružavi 80 K, trda drva 100 kg 140 K, mehka pa 95 kron. Ubožnejši sloji, ki ne zaslužijo niti toliko, da bi se pošteno hranili, bodo morali letošnjo zimo poleg vsega še zmrzovati. Res se nam dobro godi in se nam obeta še bolj v naši bogati državi, kjer imamo vsega dosti.

Zajutrkovalnico nameravata v Celju ustanoviti trgovca Frece & Plahuja.

Shod SLS se je vršil v nedeljo dopoldne v celjskem Narodnem domu. Poročal je kot prvi govornik zelo stvarno dr. Korošec o ruskem vprašanju, o nemškem vprašanju in o vprašanju Sredozemskega morja. Kot drugi govornik je govoril dr. Hohnjec, ki je razlagal kaos, ki vlada v vseh zadevah v naši državi vsled nezmožnosti in koruptnosti naše vlade, katere se vsled razkola v JDS, ki je nastal po zagrebškem kongresu, nikakor ne bo mogla več dolgo držati. Dr. Hohnjec je rekel, da bodo demokrati sicer 10. oktobra poskusili zopet »limati« svojo stranko, je pa vprašanje, če se jim tudi posreči, ta »lim« vseeno ne bo dolgo držal in se bo sedanji režim moral v kratkem zrušiti. Shod je bil dobro obiskan in je trajal skoro tri ure.

Ptuj.

Krajevna organizacija narodno-socialistične stranke Ptuj sklicuje za nedeljo 1. oktobra t. l. javen shod v dvorani »Društvenega doma« ob pol 10. uri dop. s sledečim dnevnim redom: 1. Novo politično stanje v državi, nastalo vsled zagrebškega kongresa javnih delavcev. 2. Kaj je vzrok vedno rastoči draginji? Poroča poslanec Brandner iz Ljubljane.

Primorje.

Tekme pevskih društev v Rihemberku, ki se je vršila v nedeljo, se je udeležilo okrog 200 pevcev in 3000 ljudi. Tekma ni imela popolnega uspeha, ker se je udeležilo samo šest pevskih zborov. Govoril je tudi naš znanec Marij Kozol, ki je povdarjal lepoto slovenske narodne pesni.

V Dornbergu je vsled nalivov izstopila Vipava preko bregov.

Sokolstvo.

»Sokol Moste« je priredil v nedeljo izborno uspelo veseligo: »V Ljubljano jo dajmo« pod režijo g. Poharca. Želeti bi bilo, da se dramski odsek kmalu zopet oglasi.

Sport in turistika.

Tekmovanja za lahkootletično prvenstvo Slovenije.

Včeraj popoldne so se zaključila lahkootletična tekmovanja za prvenstvo Slovenije. Kot zmagovalac je izšlo S. K. Primorje, na drugo mesto se je plasirala Ilirija, tretje mesto pa je zasedel S. K. Jadran. Tekmovanja so zapustila splošen vtis, da razpolagajo zmagovalni klubi s številnim in zelo dobrim materijalom ter da je Slovenija že danes v stanu postaviti team, ki bi gladko odnesel prvenstvo Jugoslavije. To je vsekakor razveseljivo dejstvo. Posamezni izidi so naslednji:

Pešhoja 3000 m: 1. Škrajnar (Primorje) 16'45". 2. Bašin R. (P.). 3. Saksida (P.).

Tek 10.000 m: 1. Čuk (Jadr.) 37'19". 2. Praunseis (Jadran) 38'05". 3. Jamnik (Jadran). Zanetič, ki je prišel tretji na cilj, je bil od sodn. zbora diskvalificiran, ker je bil na potu spremljan.

Petoboj: 1. Vidmajer (Ilirija) 138.1. 2. Perpar (Primorje) 127.65. 3. Beneš (Ilirija) 105.15.

Končna klasifikacija točk: I. Primorje 70 (64). II. Ilirija 68 (56). III. Jadran 57 (57).

Gledališče in glasba.

Koncert. Gospa Berta de Pap-Stokert, nekdanja prof. na tukajšnjem konservatoriju in učenka najznamenitejših koncertne in operne pevke sedanosti, g. Lilli Lehmann v Berlinu priredi dne 2. oktobra v dvorani Filharmonije koncert z izbranim sporedom. Predprodaja vstopnic je v pisarni Glasbene Matice.

Koncert ge. Zdenke M. Gregurčeve, ki se bo vršil v ponedeljek 9. oktobra v dvorani Filharmonije, bo obsegal sledeče točke: 1. Canzone, arija Cherubina iz »Figara«; 2. »Neznam sam«, arija Cherubina iz »Figara«; 3. »Majka« — Hatze; 4. »Pod penderi« — Konjović; 5. »Nezakonska mati« — Vilhar; 6. »Samson in Dalila« — Saint Saens; 7. Molten iz »Tosca« — Puccini; 8. »Domovini i ljubavi« — Zajc; 9. »Zdrava Marija« — dr. Schwab; 10. »Po gradini« — Bajič; 11. Margaretina arija z dragulji z recitativ iz »Fausta«. Obširni in raznovrstni program bo pokazal vse vrline te nadarjene pevke, ki stopa s tem koncertom prvič pred ljubljansko publiko.

Izšla je pevska šola prof. dr. Pavla Kozine, sledila ji bo pevska šola prof. Marka Bajuka.

Društvene vesti.

Ceskoslovenska Obec v Ljubljani počada v soboto 30. t. m. ve velike dvorane Narodni Domu »posvícenskou zabavo« (žegnanje). Začatek o 20. hod. Vstupne dobrovolne. — Hudba. Tanec. Atrakce. — Narodni kroje vitany. — Zábav. odbor C. O.

Zabavni večer dramatičnega odseka »Bratstva«. Vabijo se vsi člani, prijatelji društva na zabaven večer, ki se vrši 30. t. m. ob 20. uri v prostorih restavracije »Lozar« na Sv. Jakoba trgu. Spored: Razne pevske točke, šaljiva pošta — volitev kraljice lepote in tekma dolgih nosov, — nato sledi prosta zabava. Vstop prost. Prispevki se hvalježno sprejemajo.

Učni tečaj društva zasebnih nameščenec pričnejo prihodnji teden. Razvrstitev tečajev, ozir. dan, uro in lokal bodemo še naznanili v časopisju. Tečaj se vršijo zvečer. Udeleženci bodo imeli prispevati samo za učila in režijske stroške (za učitelja, razsvetljavo itd.). Višina prispevka se ravna po številu udeležencev. Prijave sprejema Društvo zasebnih nameščenec, Cesta na gor. železnico 6. Uradne ure od 9. do 13. in 17. do 19.

Društvo davčnih uradnikov za Slovenijo ima letošnji redni občni zbor v nedeljo, dne 1. oktobra t. l. v justični palači in ne, kakor je bilo javljeno v »Našem Glasu«, na mestnem magistratu. Opozarjamo vse člane, da se vrše tudi nove volitve upravnega in nadzornega odbora. Predsedstvo.

SVILA.

modni nakit, vse potrebščine za šivilje in krojače
nalceneje pri:
A. Sinković nasl. K. Soss,
Ljubljana, Mestni trg št. 12

E. GABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

»Malo ur vas šele poznam, gospod mirovni sodnik,« je dejal z odkritosrčnim glasom, »a vendar sem vam vdan kakor star prijatelj. Karkoli je v mojih človeških močeh, storim rad, da vam ustrežem ali koristim.«

»A kje morem govoriti z vami — zakaj nocoj imam posla v Orcivalu!«

»Nu — jutri zjutraj ob devetih, pri meni: Montmartrska ulica, številka — — —«

»Hvala vam, tisočkrat hvala. Pridem!«

Nedaleč od hotela »Belle Image« sta se razšla.

XXIV.

Baš je udarila pri Sv. Evstahiju deveta ura, ko je došel oče Plantat v Montmartrsko ulico in zavil v temno hišno vežo, nad katero je videl zaželeno številko.

»Stanuje li tukaj gospod Lecoq?« je vprašal staro žensko, ki je krmila tri velike, zavaljene muce.

Vratarica ga je ošinila s pogledom, izražajočim hkrati začudenje in posrnek.

Kadar se oče Plantat napravi, je namreč dosti podobnejši kakemu staremu plemenitašu nego bivšemu malomestnemu odvjetniku; naš detektiv pa, dasi dobiva posete iz najrazličnejših krogov, se vendar ne more — in niti ne mara — hvaliti, da bi občeval s tako odličnimi ljudmi.

»Gospod Lecoq,« je odvrnila starka, »stanuje v tretjem nadstropju, vrata nasproti stopnic.«

Orcivalski mirovni sodnik je nocoj krenil po ozkih, slabo razsvetljenih in spolzkih stopnicah.

Premišljeval je čudnost svojega današnjega koraka. Bodi si, da je bila misel, ki mu je rojila po glavi, izvedljiva ali ne, vsekako je potreboval dobrega sveta in pomoči policijskega agenta. Bližal se je trenutek, ko mu je bilo odkriti svoje najbolj tajne misli. Ni čudo, da mu je utripalo srce!

Vrata »nasproti stopnic« v tretjem nadstropju niso navadna vrata. Hrastova so, masivna in še okrepljena z železnimi okovi; človek bi jih primerjal s pokrovom solidne blagajne. V sredi je napravljena linica z železno rešetko, skozi katero moreš jedva vtikniti prst.

Vrata na levi in na desni so zaprta in znotraj zazidana.

Oče Plantat se je obotavljal delj nego minuto kakor gimnazijec pred vrati svoje krasotice; nato se je ojunačil in pritisnil na zvonilni gumb.

Odgovorilo mu je škripanje zapahov. Linica se je odprla in skozi rešetko je razločil brkati obraz širokopleče babure.

»Česa želite?« je vprašala žensčina z najlepšim basom.

»Rad bi govoril z gospodom Lecoqom.«

»Kaj mu hočete?«

»Napovedal mi je sestanek za danes ob tej uri.«

»Vaše ime in stan?«

»Gospod Plantat, mirovni sodnik v Orcivalu.«

»Prav; počakajte.«

Linica se je zaprla in stari sodnik je jel čakati.

»Vraga,« je zamrmral sam pri sebi, »kakor se vidi, ni lahko vdreti pred obličje vrliga Lecoqa!«

Jedva je izrekel sam pri sebi to misel, so se odprla vrata ob glasnem ropotu nešteti zapahov, ključavnic in verig.

Vstopil je. Skozi obednico, kjer ni bilo nikakega pohištva razen mize in šestih stolov, ga je vedla žensčina v prostorno, visoko izbo, ki je služila hkrati za toaletno in pisalno sobo. Imela je dvojne okene na dvorišče, zadelanih z gosto rešetko iz železnih drogov.

»Gospod naj izvolijo sedeti,« je rekla služabnica. »Naš gošpod pride takoj; zdaj ima baš enega svojih ljudi, ki mu nekaj naroča.«

Toda stari sodnik ni sedel; bolj ga je zanimalo ogledati čudni prostor, v katerem se je nahajal.

Vso širino ene izmed štirih sten je zavzemal obešalnik, na katerem so visela najneverjetnejša oblačila. Videli si obleke za vse raznovrstne družabne sloje, od novomodnega fraka s širokimi zaleki in rdečo rozeto v gumbnici do črne volnene bluze predmestnega postopača. Na polici vrhu obešalnika se je šopirilo na lesenih glavah do tucat lasulj vseh barv in vzorcev. Spodaj je stalo obušalo, kakršno je pristojalo k vsaki obleki. V kotu si videl bogato zbirko palic in dežnikov.

Med kaminom in oknom je stala toaletna mizica od belega marmornja, polna čopičev, esencij in majhnih lončkov s pomadami in barvili — zaklad, ki bi ga zavidala detektivna maršikatera ničemurnica iz velikega sveta.

Drugo polovico stene je zavzemala knjižnica, napolnjena s časopisi in papirji, ki so se kopičili očividno že dolge mesece.

Tisto pa, kar se je zdelo mirovnemu sodniku najbolj čudno v tej čudaški sobi, je bila velika žoga od črnega baršuna, ki je visela pokraj zrcala.

V to žogo je bilo zapičenih obilo bučic s svetlimi glavami, in sicer tako, da so tvorile vse skupaj dve besedi: HEKTOR - FANCY.

Ti dve imeni, srebrno bleščeči na črnem baršunastem ozadju, sta priklepali oči že od daleč, kamorkoli si se postavil.

Gotovo je imela žoga nalogo, spominjati gospoda Lecoqa vsako uro na zločince, katerim je bil za petami. Mnogo imen se je moralo že zvrstiti na njenem baršunu, sodeč po tem, kako zelo je bil ogoljen.

(Dalje prih.)

MALI OGLASI**PRODAJA:**

POZOR AMERIKANCI IN PRIMORCI! Malo posvetno na Dolenjskem, nova enonadstropna hiša z gospodarskim poslopjem blizu kolodvora. Pri hiši sadovnjak, njive in travnik, ob cesti in potoku. Vrlo rodovitna zemlja, nedaleč mali gozd in stelnik. Naslov v upravi lista. 555

VELIKO POSESTVO pri Mariboru, veliki sadovnjak, vinograd, žitno polje, živina, lepe hiše za 4.000.000 K.

Posvetstvo, priložnostni nakup, četrt ure oddaljeno od kolodvora, 10 km od Maribora, lepa vozna cesta, 17 oralov polja, 2 orala vinograda, 4 orala gozda, ostanek polje, gozdovi, sadovnjaki, hiša s 4 stanovanji, stiskalnica, 2 skednja, 6000 l mošta, vinogradi, 2 krave, 9 prašičev za 1.200.000 K.

Posvetstvo pri Makulah Poljčane, 4 in pol orala, hiša z tako razpoložljivim stanovanjem, premoaga bogata lega K 120.000.

Vila in elegantna najemniška hiša, v bližini parka, stanovanje takoj na razpolago 2.500.000 K.

Realiteta »Rapiša«, Maribor, Gosposka ul. 28. 558

VRTNARIJO, popolnoma urejeno, 2 orala dobrega vrta, na krasni legi, tudi za stavbišče zelo primerno. Celje, Ljubljanska cesta 23a. 554

PSE, pristne ovčarje, dobre čuvaje S. Potočnik, Selenburgova ulica 6/l. 548

GOSTILNA v Mariboru, 2 orala zemlje in gospodarsko poslopje.

Posvetstvo od 3 do 120 oralov.

GRADIČ s 3 orali parka, kompleks hiš, popreje tovarna za 1.800.000 K.

TRGOVSKA hiša in gostilna ter 10 oralov zemljišča.

VILA pri kupu takoj stanovanje.

Hiše v Mariboru in na deželi, pisarna Zagorski, Maribor, Bavarska ulica št. 3. 499

KUPI:

POZORI KUPUJEM stare obleke, čevlje, pohištvo itd. Grem tudi na dom. Martin Drame, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29. 556

MALI MOTOR za kolo, za na zadnje kolo ali za v sredini montirati z vsemi pripadščinami. Naslov v upravi lista. 559

SLUŽBE:

MODISTINJA, spretna, prvovrstna, želi premeniti me-

sto in sicer takoj. Pismene ponudbe pod »spretna«. 557

MANIPULANTNI URADNIK vinske in spirituozne stroje, obnem izrsten vinogradnik in kletar z dobro prakso in teoretično izobrazbo in dobri izpisevali išče, oziroma želi spremeniti doseženo mesto h kakemu podobnemu podjetju, oziroma kot vinogradnik in kletar h kakemu vinogradu. Pogoj malo stanovanje. Ponudbe se prosijo pod šifro »Vino in spirituozne« na upr. lista. 557

MLADA GOSPA želi vstopiti kot sotrudnica, blaginjičarka ali družabnica v spec. trgovini v Ljubljani ali v Mariboru. Naslov v upravi lista. 544

PRODAJALKA, večša nemškega in slovenskega jezika, se sprejme takoj v večjo trgovino z mešanimi blagom na deželi. Reflektira se le na dobro, zanesljivo moč. Naslov v upravi lista. 529

RAZNO:

REZANJE DRV Z MOTOR-NIM OBRATOM! Naročila se sprejemajo Ludvik Ilersič, na Friškovo pri Ljubljani. 533

KDO MI POSODI 25.000 dinarjev v svrhu otvoritve gostilne za dobo treh let proti primernim obrestim. Za kritje denarja izdam me-niće. Cenj. ponudbe se pro-

SUKNO

za promenačne in športne obleke v bogati izbiri

A. & E. Skaberne

Ljubljana, Mestni trg št. 10

AUTO

Bencin. — Pneumatika.

Olje. — Vsa popravila.

— Mast. — In vožnje.

Le prvovrstno blago in delo po solid. cenah nudim.

Jugo-Auto d. o. o.

v Ljubljani.

Proda se stavbeni prostor

za zidanje malih stanovanjskih hiš ali pa industrijo v Ljubljani.

Naslov pri: **ALOMA COMPANY**, anončna dr., Kongresni trg 3/l.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

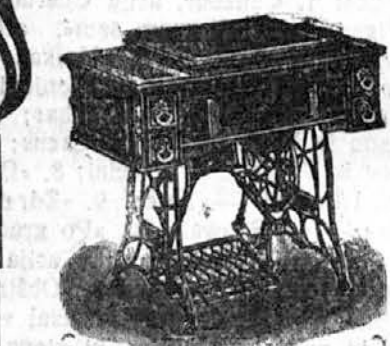
Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

Telefon št. 174.

P. n. gospodinja, šivilja, krojača, čevljarje, in sedlarje opozarjamo, da se dobijo zopet najboljši šivalni stroji

„Gritzner“

v vseh opremljenih materijal predvojni cene najnižje edino le pri

Josip Petelincu

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Pouk v voženju brezplačen!

Istotam igle, olje, vse nadomestne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles. — Potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce, sedlarje, toaletno modno blago, srajce, kravate, ščetke, palice.

Galanterija, gumbi, na veliko in malo!

Najnižje cene! Točna postrežba!

DIVJI KOSTANJ

kupuje vsako množino po najvišji ceni tudi letos

LJUBLJANA, VIKT. PANKOLZER Pražakova ulica.

VRTNAR

krasno pesniško zbirko, ki je preložena v vse svetovne jezike, je založila v izbranem prevodu Dr. A. Gradnika

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8

Cena broširanemu izvodu Din. 16.—, vezanemu v papir Din. 20.—, v usnje krasno vezano Din. 50.—.

Išče se lokal

primeren za kakšno trgovino, na razmeroma prometnem kraju. Ponudbe pod „lokal“ na upravo lista.

Damske kostume, plašče, francoske toalete.

Obleke za gospode po najnovejših krojih izvršuje po naročilu in po meri v najhitrejšem času

F. Potočnik

krojačnica za dame in gospode

Ljubljana, Selenburgova 6/l.

Sprejemajo se tudi naročila iz dežele po znižanih cenah.

Sprejememo spretnega, agilnega in zanesljivega

akviziterja

za nabiranje oglasov za časopis in razne publikacije.

Zglasiti se je v upravi našega lista med 9. in 10. uro dopoldne. Prednost imajo v tej stroki že izvežbani akviziterji.

Maraskino Morpurgo.

Priporočamo:

Cognac Dalmatia Medicinal

in druge izbrane likerje, žganja, ekstrakte in sirupe.

Prva dalmatinska odlikovana parna destilacija

V. MORPURGO, SPLIT

Zastopnik: Adolf Kordin, Ljubljana, Brezhevnova ulica 9.

Električni stroji

proizvod A E G, električni števeci proizvod A E G, žarnice Tungsram, vse elektrotehn. potrebščine v zalogi po ugodnih cenah. Elektrotehn. tvrdka

Karol Florijančič, Celje,

Proračuni brezplačno!

Emil

Adamič:

16 jugoslovanskih narodnih pesmi

I. del (moški zbori) je ravnokar izšlo. Cena partituri 10 Din.

Naroča se pri

ZVEZNI KNJIGARNI, Ljubljana, Marijin trg 8.

Pevska društva segajte pridno po njih!

Glavni in odgovorni urednik Zorko Fakin.

Izdaja Jugoslov. novinsko d. d.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani

Inserati v „JUGOSLAVIJI“ imajo velik uspeh!

Gradbena vodstva: Kranj, Tržič, Logatec.

Gradbena vodstva: Kranj, Tržič, Logatec.

Gradbena vodstva: Kranj, Tržič, Logatec.

Gradbena vodstva: Kranj, Tržič, Logatec.